

Glasopor AS
Industrivegen 63
2690 Skjåk

Oslo, 14.september 2020

Deres ref.:
Fylkesmannen 2019/1253

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/9855

Saksbehandler:
Hilde Beate Keilen
Heidi Holmelin

Avgjørelse i klagesak – pålegg til Glasopor AS om opprydding av glasopor i Ottavassdraget i Skjåk, Lom og Vågå kommuner

Vedtak:

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannen i Innlandet sitt vedtak av 14. februar 2019, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Vedtaket omfatter pålegg om utarbeidelse av oppryddingsplan og opprydding av glasopor som forurensning tilført Ottavassdraget i verdifulle og sårbare naturområder innen vårflommen 2019. Klager gis ikke medhold.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd.

Vi viser spesielt til følgende dokumenter:

- Varsel om pålegg til Glasopor datert 5. desember 2018
- Brev fra advokat Tomm Berger datert 20. desember 2018
- Pålegg til Glasopor AS datert 14. februar 2019 om utarbeidelse av oppryddingsplan og opprydding av glasopor på forurensede lokaliteter i Skjåk, Lom og Vågå hvor frist for å sende Fylkesmannen oppryddingsplanen ble satt til 7. mars 2019. Dersom pålegget ikke ble imøtekommet, fremgår det at Fylkesmannen ville iverksette umiddelbar gjennomføring.
- Plan fra Glasopor AS for opprydding i Bismo datert 6. mars 2019.
- Klage på vedtaket fra Fylkesmannen i Innlandet i brev av 7. mars 2019 fra advokat Tomm Berger på vegne av Glasopor AS.
- Brev til advokat Berger datert 16.mai 2019 om at ytterligere tre lokaliteter må ryddes opp og at Fylkesmannen iverksetter umiddelbar opprydding.
- Brev fra advokat Tomm Berger datert 22.mai 2019.
- Oversendelse av klagen fra Fylkesmannen til Miljødirektoratet i brev datert 9.juli 2019
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Glasitt AS av 9. november 2010 (Fylkesmannen er myndighet)
- Tilsynsrapport utarbeidet av Fylkesmannen 14.november 2018.
- Avslutning av tilsynssak i brev fra Fylkesmannen 2.juli 2019

Vi viser også til øvrige dokumenter i sakens anledning.

Glasopor AS er eid av Sirkel Materialgjenvinning AS

Sakens bakgrunn

Fra 13. til 14. oktober 2018 ble Ottadalen utsatt for mildvær med snøsmelting i fjellet samtidig som et kraftig regnvær kom innover området. Dette førte til kraftig stigning av vannstanden i elvene i dalen. Flere elver gikk over sine bredder og fant nye veier gjennom terreng og bebyggelse. I Bismo, der Glasopor AS har sin virksomhet, laget elva et nytt elveløp som fant veien på tvers av en sving i elva, inn på land og flømmet videre over et stort område. Vannet fant veien via lagerområdet til Glasopor AS, tok med seg glasopor på sin vei og førte dette videre nedstrøms gjennom terrenget og ut i hovedløpet til elva Otta. Ca. 25 000 m³ glasopor fløt som kork nedover i vassdraget. 15. oktober varslet virksomheten Fylkesmannen om hendelsen. I løpet av de nærmeste dagene etter hendelsen ble ca. 10 000 m³ glasopor samlet opp. Resten av glasoporen ble spredt nedover vassdraget på land, i strandsonen og i vannmiljø. Flere sårbare og regionalt viktige naturtyper langs Ottavassdraget ble påvirket.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn hos Glasopor AS den 31. oktober 2018 som følge av hendelsen. Hovedmålet med tilsynet var å følge opp bedriftens internkontroll inklusive miljørisikovurdering for ytre miljø og beredskaps- og varslingsrutiner. I tilsynsrapporten datert 14. november 2018 fikk virksomheten to avvik; ett for manglende risikovurdering av ytre miljø og ett for ikke tilfredsstillende varslingsrutiner av Fylkesmannen. Glasopor ble også pålagt å sende Fylkesmannen opplysninger om hendelsen og utredning om lagringsforhold av glasopor og sikkerhet.

5. desember 2018 varslet Fylkesmannen at de ville pålegge Glasopor AS å rydde opp i nærmere angitte områder med hjemmel i forurensningsloven § 7, fjerde ledd. Samtidig ble det informert om at Fylkesmannen selv ville iverksette umiddelbar gjennomføring av opprydding i to andre områder, med hjemmel i forurensningsloven § 74, andre ledd. Det ble varslet at gjennomføring ville skje på bedriftens bekostning.

Fylkesmannens varsel om pålegg ble kommentert i brev fra advokat Tomm Berger, på vegne av Glasopor AS, den 20. desember 2018.

Fylkesmannen fattet 14. februar 2019 vedtak med hjemmel i forurensningsloven § 7, fjerde ledd om at Glasopor AS skulle gjennomføre opprydding av glasopor på forurensete lokaliteter langs Ottavassdraget i Skjåk, Lom og Vågå kommuner. Frist for å gi tilbakemelding på pålegg om opprydding og for å presentere en plan for opprydding ble satt til 6. mars 2019. Det var angitt i vedtaket at forurensete områder skulle være ryddet innen vårfloppen 2019 inntrådte. Fylkesmannen informerte om at Fylkesmannen ville ta initiativ til gjennomføring av oppryddingen, dersom Glasopor AS ikke selv iverksatte opprydding på forsvarlig måte i perioden før den ventede vårfloppen 2019. Hjemmel for gjennomføring i regi av Fylkesmannen ville være forurensningsloven § 74, første ledd. Også her ble det varslet at gjennomføring ville skje på bedriftens bekostning.

Fylkesmannens vedtak ble påklaget i brev fra advokat Tomm Berger datert 7. mars 2019. Virksomheten sendte samtidig inn en plan for opprydding. Planen la opp til en arbeids- og kostnadsdeling mellom ulike aktører, og det var presisert at innsendelsen av planen ikke innebar at virksomheten påtok seg ansvar for forurensningen i samsvar med pålegget.

Fylkesmannen informerte 16. mai 2019 om at det ville bli iverksatt gjennomføring av opprydding av glasopor ved nye forurensete lokaliteter i Skjåk og Lom kommuner, med hjemmel i forurensningsloven § 74 første ledd. Det ble i brevet også vist til e-post datert 26. april om det samme. Fylkesmannen varslet at gjennomføring ville skje på Glasopor AS' bekostning. Ut fra Fylkesmannens oversendelsesbrev forstår vi at hjemmelshenvisningen i brevet datert 16. mai var feilskrift og at det som var ment var **§ 74, andre ledd**.

Advokat Tomm Berger påklaget Fylkesmannens beslutning om gjennomføring av opprydding i nye områder, i brev 22. mai 2019.

Klagesaken ble oversendt til Miljødirektoratet i brev fra Fylkesmannen den 9. juli 2019.

Miljødirektoratet har etter klageoversendelsen mottatt ytterligere ett brev fra advokat Berger, datert 6. september 2019, hvor han på vegne av Glasopor AS kommenterer Fylkesmannens oversendelse.

I tillegg til Fylkesmannens saksbehandling av forurensningssaken har berørte kommuner ansvar for oppfølging av hendelsen som forsøplingssak. Klagesaken som er oversendt Miljødirektoratet gjelder kun Fylkesmannens oppfølging av saken etter forurensningsloven, og øvrig oppfølging av saken vil derfor ikke omtales nærmere her.

Klagers anførsler

Klager mener at Fylkesmannen på flere punkter har anvendt forurensningsloven feil, og fremsetter følgende anførsler knyttet til det:

- Forurensningslovens definisjon av forurensning inntatt i § 6 krever en aktivt forurensende handling og må avgrenses mot årsaksforhold som skyldes for eksempel naturkatastrofer og andre ekstraordinære hendelser. Klager viser også til rapporter fra Sintef og NINA, hvor det konkluderes med at de negative miljøeffektene av glasopor er tilnærmet fraværende og at produktet følger ikke forurenser miljøet i nevneverdig grad.
- Hvis det ikke foreligger forurensning som definert i forurensningsloven § 6, er det heller ikke grunnlag for tiltaksplikt etter forurensningsloven § 7. Forurensningsmyndigheten har da ikke hjemmel til å gi pålegg i medhold av § 7, fjerde ledd.
- Bestemmelsene i forurensningsloven § 7, første og annet ledd, må uansett forstås slik at det stilles krav til nærhet både i årsakssammenheng og adekvans for å pålegge enkeltbedrifter ansvar for opprydding, jf. rimelighetsvilkåret inntatt i § 7 andre ledd siste punktum. Hvis bedriften ikke kunne forutse hendelsen eller hadde mulighet til å gjennomføre adekvate skadebegrensende tiltak, oppstår det ingen tiltaksplikt etter § 7 og forurensningsmyndigheten har heller ikke hjemmel til å pålegge tiltak i medhold av § 7, fjerde ledd. Klager påpeker at flommen var en ekstraordinær hendelse og hevder at bedriften ikke hadde mulighet hverken til å forutse at dette kunne skje eller forhindre konsekvensene som oppstod som følge av flommen. Etter klagers syn må det være offentlige myndigheters ansvar alene å lage regionale og lokale retningslinjer for flomsikring, da verken private bedrifter eller vanlige mennesker har faglig grunnlag eller klimaoversikt nødvendig for å kunne forutse og planlegge flomsikringstiltak.
- Erstatningsansvar for Glasopor AS med grunnlag i forurensningsloven § 74 forutsetter at Glasopor AS har latt være å etterkomme et lovlig pålegg om opprydding av forurensning etter forurensningsloven §§ 7 og 6. I saken her mener klager det hverken foreligger forurensning som definert i § 6 eller et lovlig pålegg om opprydding etter § 7, og det er dermed etter klagers syn heller ikke grunnlag for ansvar for Glasopor AS etter forurensningsloven § 74.
- Fylkesmannens beslutning om gjennomføring av opprydding med hjemmel i § 74, andre ledd, uten å gi Glasopor AS noen frist til selv å gjennomføre opprydding, er lovstridig. Bare dersom iverksettelsen av tiltakene forsinkes eller dersom man ikke kjenner den ansvarlige, kan forurensningsmyndigheten selv besørge og bekoste opprydding uavhengig av den ansvarliges standpunkt. Uansett er det ikke hjemmel for å pålegge Glasopor AS opprydding, jf. øvrige anførsler, og dermed heller ikke hjemmel for å kreve det offentliges kostnader refundert.

- Forurensingsloven § 59 gir anvisning på en ansvarsvurdering i tråd med hovedårsakslæren, hvoretter ansvaret for en mindre betydelig skadeårsak kan falle helt bort eller settes ned forholdsmessig så langt det er rimelig, dersom det blir godtgjort at andre skadeårsaker i overveiende grad har bidratt til skaden. I saken her mener klager det er flommen og naturkreftene som var den helt toneangivende årsak til spredningen av glasopor og ikke feil eller mangler hos Glasopor AS. Klager viser til Glasopor AS' tilsvar av 14. desember 2018 til Fylkesmannens tilsynsrapport, hvor Glasopor AS imøtegår og avviser Fylkesmannens foreløpige konklusjoner om at Glasopor AS kunne eller burde avverget at flommen tok med seg Glasopors varelager.
- De ulovfestede prinsippene om force majeure utgjør en rettslig og faktisk ansvarsbegrensning som må medføre en innskrenkende tolkning av forurensningslovens bestemmelser om tiltaksplikt og ansvar grunnlag.

I tillegg til dette anføres det at det foreligger saksbehandlingsfeil fordi Fylkesmannen ikke har vurdert flere av klagers faktiske og rettslige innsigelser som ble fremmet i klagers tilsvar til varsel om pålegg. Det er etter klagers syn også en saksbehandlingsfeil at Fylkesmannen i pålegget ikke har kommentert Glasopors eget tilsvar av 14. desember 2018 til Fylkesmannens rapport fra tilsyn 31. oktober 2018.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen redegjør i sitt oversendelsesbrev for status i saken pr. 9. juli 2019 og de faktiske forhold som gjør at klagen kan tas til lovlig behandling jf. fvl. §§ 28 og 29. Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for bedriftens produksjon, jf. rundskriv T-3/12.

Fylkesmannen mener forurensningsloven § 6 nr. 1 kommer til anvendelse i saken her. Spredningen av glasopor innebar en tilførsel av fast stoff til vann, som er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet. Fylkesmannen mener at begrepet "tilførsel" dekker både aktiv og passiv tilførsel av stoffet til miljøet. Fylkesmannen viser til Hans Christan Bugge som støtte for sitt syn, og viser også til at en slik tolkning vil være i samsvar med forurensningslovens formål, jf. § 1.

Fylkesmannen mener at kravet i forurensningsloven § 6 siste ledd, om at tilførslene må være til skade eller ulempe for miljøet for at det skal foreligge forurensning, er oppfylt for de områdene som omfattes av pålegget. Ifølge Fylkesmannen ligger det glasopor i store mengder i sårbare og viktige naturtyper registrert i Naturbase, noe som kan føre til skader for naturmiljøet. Naturmangfoldlovens prinsipper (nml) §§ 8-12 er også vurdert. Fylkesmannen mener det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om påvirkninger fra glasopor på vann- og landmiljø særlig på lang sikt, jf. nml § 8, til å la glasopor ligge i de forurensede områdene. Det er etter Fylkesmannens vurdering stor sannsynlighet for betydelig habitatforringelse mv og det må også tas høyde for at andre ukjente negative miljøeffekter kan oppstå på de mest berørte lokalitetene. Mangel på kunnskap skal likevel ikke brukes som begrunnelse for å unnlate å gjennomføre tiltak jf. føre-var-prinsippet i nml. § 9.

Pålegg om opprydding er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 7, fjerde ledd. Fylkesmannen viser til at bestemmelsen gir anvisning på et "kan"-skjønns, som betyr at det er opp til forvaltningens frie skjønns om det skal treffes vedtak der vilkårene i andre ledd første til tredje punktum er oppfylt. Fylkesmannen mener klagers anførsler knyttet til force majeure faller inn under denne skjønnsvurderingen. Fylkesmannen viser videre til at rimelighetsstandarden i § 7 andre ledd siste punktum ikke kommer direkte til anvendelse for forurensningsmyndighetens skjønnsvurdering og at det er rammene for forvaltningens skjønnsutøvelse som vil være avgjørende for Fylkesmannens vurdering.

Når det gjelder Fylkesmannens egen iverksettelse av tiltak i medhold av forurensningsloven § 74, er det lagt stor vekt på å bruke det begrensede tidsvinduet som var til rådighet før vårfloppen. Fylkesmannen mener det var høy risiko for ytterligere negativ forsterking av situasjonen med

spredning av glasopor og mulig rekontaminering av områder som allerede var ryddet, dersom tiltak ikke ble satt i verk innen vårfloppen. Fylkesmannen viser videre til at et fremtidig krav om refusjon vil være hjemlet i § 76 og at det ennå ikke er kjent hvor store utgifter oppryddingen vil medføre, og dermed hvilket krav om refusjon som vil bli fremmet.

Med henvisning til klagers anførsel knyttet til forurensningsloven § 59, bemerker Fylkesmannen at § 59 gjelder erstatning for forurensningsskade og at bestemmelsen ikke er relevant rettslig grunnlag for pålegget som er gitt. Fylkesmannen har ikke myndighet etter denne bestemmelsen.

Miljødirektoratets vurdering

Som klageinstans skal Miljødirektoratet se til at Fylkesmannen har fulgt de lover, forskrifter og saksbehandlingsregler som gjelder på området. Miljødirektoratet kan under behandling av klagen prøve alle sider av Fylkesmannens vedtak, også de skjønsmessige vurderingene Fylkesmannen har gjort, jf. forvaltningsloven § 34. I vurderingen skal bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 også trekkes inn som retningslinjer for skjønnsutøvelsen.

Avgrensning av saken

Innledningsvis finner vi grunn til å klargjøre hva denne klagesaken gjelder og hva den ikke omfatter, fordi klagers anførsler på enkelte punkter går utover temaet for klagesaken her.

Fylkesmannen fattet 14. februar 2019 vedtak om å pålegge Glasopor AS å planlegge og gjennomføre opprydding av forurensning i form av glasopor på avveie i nærmere angitte områder. Fylkesmannen varslet i samme brev at Fylkesmannen selv ville iverksette opprydding med hjemmel i forurensningsloven § 74, første ledd, for bedriftens regning, dersom pålegget ikke ble etterkommet. Tidligere (i brev 5. desember 2018) hadde Fylkesmannen også varslet at Fylkesmannen ville iverksette opprydding i to andre områder med hjemmel i § 74 annet ledd. Tilsvarende ble det senere (i brev 16. mai 2019) varslet at Fylkesmannen ville iverksette opprydding i nye områder, som ikke tidligere var omfattet av pålegg eller varslet iverksettelse. Hjemmel for beslutningen var ifølge Fylkesmannens oversendelsesbrev forurensningsloven § 74 andre ledd (antatt feilskrift i varslingsbrevet, hvor det var angitt § 74, første ledd).

Klager har påklaget alle de nevnte beslutningene fra Fylkesmannen, i klagen datert 7. mars og i brev av 22. mai. Beslutninger om iverksettelse av tiltak i medhold av forurensningsloven § 74 er imidlertid som hovedregel ikke å regne som enkeltvedtak, og kan dermed ikke påklages særskilt. Det gjelder også i saken her. Eventuelt krav om refusjon av kostnader pådratt ved iverksettelsen vil imidlertid være et enkeltvedtak, hjemlet i forurensningsloven § 76. Slike vedtak skal fattes i henhold til forvaltningslovens regler om enkeltvedtak, og kan påklages på vanlig måte. Slikt vedtak er imidlertid ikke fattet ennå, og det er følgelig på nåværende tidspunkt ikke grunnlag for noen klage over dette. Fylkesmannens brev om iverksettelse må på bakgrunn av dette sees som orientering til bedriften, hvor fremtidig saksgang belyses.

Det som skal behandles av Miljødirektoratet som klagesak nå er Glasopor AS' klage på pålegg om opprydding og utarbeidelse av tiltaksplan, jf. brev fra advokat Berger. I det følgende vil vi gå inn på klagers anførsler knyttet til dette.

Anførsel om saksbehandlingsfeil

Klager har anført at det foreligger saksbehandlingsfeil ved at Fylkesmannen ikke har vurdert flere av klagers rettslige og faktiske innsigelser som ble gjort gjeldende i tilsvar av 20. desember 2018 til varsel om pålegg datert 5. desember 2018. Det er etter klagers syn også saksbehandlingsfeil at Fylkesmannen ikke i pålegget har kommentert Glasopors tilsvar av 14. desember 2018 til inspeksjonsrapporten fra Fylkesmannens tilsyn 31. oktober 2018.

Miljødirektoratet viser til at Fylkesmannen har referert klagers anførsler i pålegget. Dette viser at anførselene er sett og vi har ingen grunn til å betvile at de også har vært vurdert. Miljødirektoratet kan være enig med klager i at det ville vært ryddig om vurderingen fremgikk eksplisitt av begrunnelsen i pålegget, men vi kan ikke se at det dermed er begått noen saksbehandlingsfeil. Når det gjelder manglende kommentarer til Glasopors tilsvarende til Fylkesmannens tilsynsrapport, vil vi bemerke at disse dokumentene knytter seg til Fylkesmannens oppfølging av bedriften og ikke til pålegget om opprydding i forurensede områder. Det er følgelig heller ingen saksbehandlingsfeil av Fylkesmannen å ikke omtale disse forholdene i sitt pålegg.

Grunnlag for pålegg om opprydding av forurensning

Forurensningsloven § 7 oppstiller et alminnelig forbud mot forurensning, med mindre forurensningen er lovlig etter §§8 eller 9 eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11. Hvis det foreligger forurensning i strid med loven, har forurensningsmyndigheten hjemmel i § 7, fjerde ledd, til å gi pålegg om å treffe tiltak innen en nærmere angitt frist.

Hva som er forurensning er definert i § 6. Aktuelt i saken her er § 6 første ledd nr. 1), hvoretter "*tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen [...] som er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet*" er forurensning.

Klager har anført at Fylkesmannen ikke hadde hjemmel for sitt vedtak etter § 7, fjerde ledd, da det slik klager ser det ikke foreligger forurensning som definert i forurensningsloven § 6 i denne saken. Miljødirektoratet er enig med klager i at det er en forutsetning for anvendelsen av § 7, herunder bruk av påleggshjemmelen i § 7, fjerde ledd, at det foreligger forurensning som definert i § 6. Miljødirektoratet er imidlertid også enig i Fylkesmannens forståelse av forurensningsloven § 6, herunder at begrepet "tilførsel" omfatter både tilførsel etter aktiv handling og passiv tilførsel til miljøet. I den grad tilførselen av Glasopor til Otta-elva er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet vil den dermed omfattes av forurensningsdefinisjonen gitt i § 6.

I likhet med Fylkesmannen vurderer Miljødirektoratet det slik at de største forekomstene av glasopor, som også befinner seg i sårbare naturområder registrert i Naturbase, må anses som forurensning i henhold til lovens § 6. De store ansamlingene av glasopor innebærer etter vår vurdering stor sannsynlighet for betydelig habitatforringelse og derav høy risiko for vesentlig skade på naturmangfold. Bilder tatt av våtmarksområder i tilknytning til elva etter at glasopor er spredt nedover Ottavassdraget viser områder tildekket av glasopor i 10-15 cm tykkelse. Dersom glasopor ikke fjernes, vil sannsynligvis områdene bli uegnet som leveområder i lang tid for en rekke dyre- og plantearter som ellers trives i slike habitater. Tett dekke av glasopor vil hindre at planter får tilgang på lys slik at fotosyntese uteblir. Beitende dyreliv vil måtte trekke seg ut av området for å finne mat. Planter vil forsvinne og annen vegetasjon vil på sikt ta over. Det vil ta flere år før området klarer å restituere seg selv til nær opprinnelig miljøstatus. I verste fall vil habitatet bli endret permanent. Mangel på sikker kunnskap om virkningene på naturmangfold, skal i en slik situasjon ikke brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe tiltak, jf. føre var prinsippet inntatt i naturmangfoldloven § 9.

Det er ikke omstridt at glasoporen som havnet i Otta-elven stammer fra utendørs-lageret til Glasopor AS. Det innebærer at Glasopor AS som utgangspunkt er å anse som "den ansvarlige" for forurensningen i henhold til forurensningsloven § 7, da virksomheten både har *hatt* glasoporen og *satt i verk* lagringen utendørs som var utgangspunktet for forurensningssituasjonen som oppstod. Klager anfører at flommen som førte med seg glasopor ut i elva var en ekstraordinær hendelse, som virksomheten ikke hadde mulighet til å forutse eller forhindre konsekvensene av. Etter klagers syn utgjør de ulovfestede prinsippene om force majeure en rettslig og faktisk ansvarsbegrensning som må medføre en innskrenkende tolkning av forurensningslovens bestemmelser om tiltakspålegg og ansvarsgrunnlag. Klager finner støtte for dette også i forurensningsloven § 59, hvoretter erstatningsansvar for en mindre betydelig skadeårsak kan falle helt bort eller settes ned forholdsmessig så langt det er rimelig, dersom det blir godtgjort at andre skadeårsaker i overveiende grad har bidratt til skaden.

Miljødirektoratet er enig med Fylkesmannen i at forurensingsloven § 59 ikke er relevant for ansvarsvurderingen etter forurensningsloven § 7, jf. § 6. § 59 gjelder erstatningsansvar for forurensningsskade i forholdet mellom skadevolder og skadelidte, og kommer ikke til anvendelse i vurderingen av den ansvarliges tiltaksansvar overfor forurensningsmyndighetene.

Når det gjelder de ulovfestede prinsippene om force majeure, er Miljødirektoratet enig med Fylkesmannen i at betydningen av eventuelle force majeure-omstendigheter inngår i myndighetenes skjønnsmessige vurdering av om pålegg skal gis eller ikke, jf. forurensingsloven § 7, fjerde ledd. Vi finner her også grunn til å bemerke at forurensningsansvaret ikke er avhengig av at skyld kan konstateres og heller ikke av at den ansvarlige har foretatt noen aktivt forurensende handling. Både det å "ha" noe som kan føre til forurensning og det å "sette i verk" noe som senere kan føre til forurensning omfattes av forurensningsansvaret.

Det er ikke tvilsomt at flommen var en ekstraordinær hendelse for området. Dette innebærer likevel ikke at virksomheten helt kan se bort fra muligheten for at slike hendelser kan finne sted når de gjør sine vurderinger av risiko og risikoreduserende tiltak. Glasitt eller glasopor som produseres av Glasopor AS har spesielle egenskaper som bør vurderes ved lagring og transport. Produktet har svært liten egenvekt og kan dermed flyte på vann og antakelig, dersom forholdene ligger til rette for det, bli blåst av sted. I forbindelse med Fylkesmannens tilsyn ble det avdekket at Glasopor AS' risikovurdering ikke omfattet utelagringen og risikoreduserende tiltak var da heller ikke vurdert. Det er gjort i ettertid av hendelsen og risikoreduserende tiltak ble da planlagt og er nå gjennomført. Etter Miljødirektoratets syn kan virksomheten bebreides for manglende risikovurdering og tiltak knyttet til lagringen av glasopor utendørs. Dette er imidlertid ikke avgjørende for ansvarsvurderingen etter § 7. Glasopor AS er etter § 7 ansvarlig for miljøkonsekvensene av det de har, gjør og setter i verk uten hensyn til skyld, og de er som eier og produsent av glasoporen etter Miljødirektoratets vurdering nærmest til å bære ansvaret for den spredningen av glasopor som har funnet sted.

Etter en helhetlig vurdering finner Miljødirektoratet at det ikke er urimelig å pålegge Glasopor AS å rydde opp i forurensningen som stammer fra virksomhetens utelager. Vi opprettholder derfor Fylkesmannens vedtak.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Signe Nåmdal
avdelingsdirektør

Kari Holden
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Glasopor AS	Grenseveien 107	0663	OSLO
Advokat Tomm Berger	Postboks 449	1502	MOSS
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Sjåk kommune			
Lom kommune			
Vågå kommune			
Heidi Holmelin			
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Gudbrandsdal			
Sportsfiskeforening GSSF			